

BÀI GIẢNG: TẾ BÀO - ĐƠN VỊ CƠ BẢN CỦA SỰ SỐNG
CHUYÊN ĐỀ: TẾ BÀO
MÔN KHTN LỚP 6 – KNTTVCS
THẦY GIÁO: NGUYỄN ĐỨC HẢI

Mục tiêu bài giảng

- ✓ Nêu được khái niệm và chức năng của tế bào.
- ✓ Nêu được hình dạng và kích thước một số loại tế bào.
- ✓ Kể tên được một số loại tế bào có thể quan sát được bằng mắt thường, một số loại tế bào chỉ có thể quan sát được bằng kính lúp, kính hiển vi.

Nội dung bài giảng

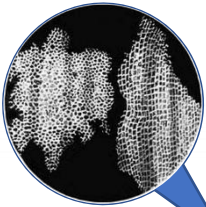
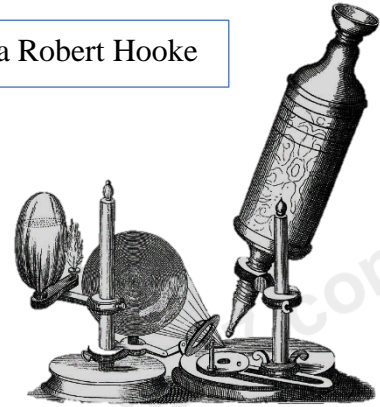
I. Tế bào là gì?

II. Hình dạng và kích thước tế bào

Tế bào đầu tiên được tìm thấy và mô tả như thế nào?

Kính hiển vi đơn giản của Robert Hooke

Tế bào

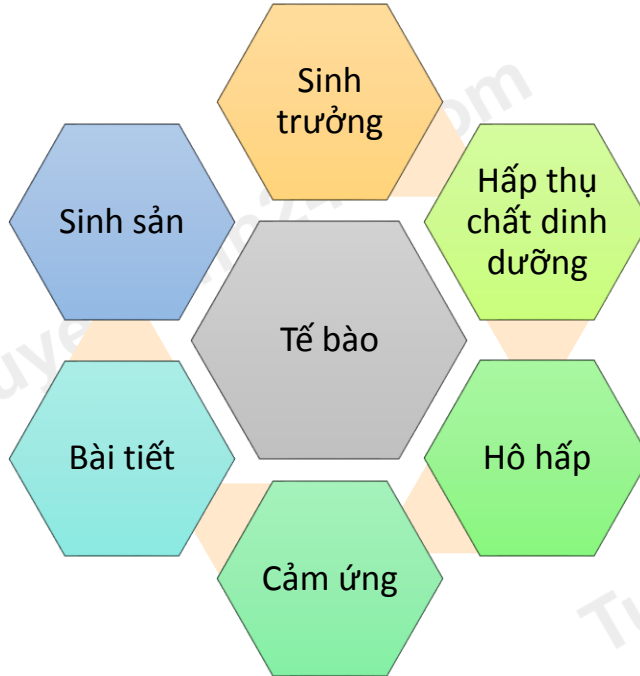
Năm 1665, ông quan sát một mẫu vỏ cây dưới kính hiển vi đơn giản và thấy nó được cấu tạo từ hàng trăm cấu trúc giống như hộp nhỏ

Các tế bào thực vật quan sát được bằng kính hiển vi có độ phóng đại 300 lần

I. Tế bào là gì?

- Mọi cơ thể đều được cấu tạo từ đơn vị nhỏ nhất, cơ bản nhất là tế bào → Tế bào là đơn vị cơ bản của sự sống.
- Tế bào thực hiện đầy đủ các quá trình sống cơ bản:

II. Hình dạng và kích thước tế bào

1. Hình dạng tế bào

- Có nhiều loại tế bào với nhiều hình dạng khác nhau.
- Hình dạng các loại tế bào thường phản ánh chức năng khác nhau của chúng.

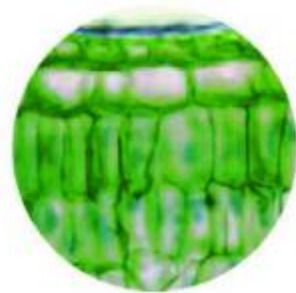
a) Tế bào da ở người

b) Tế bào thần kinh ở người

c) Tế bào vi khuẩn

d) Tế bào ở lá cây

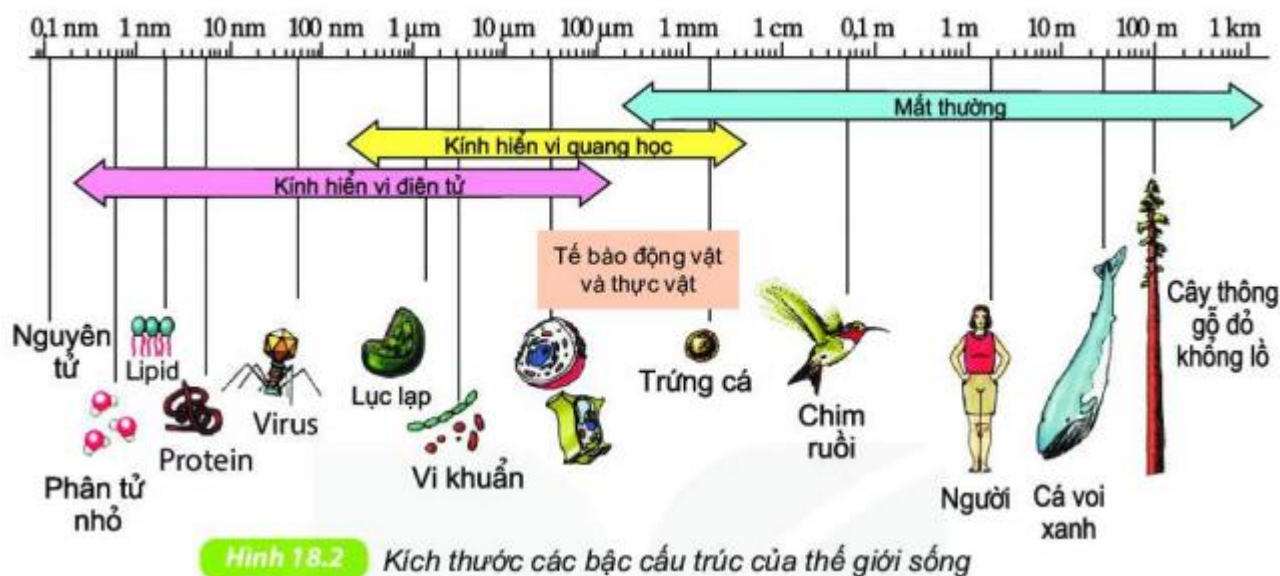
Hình 18.1 Hình dạng một số loại tế bào

Mỗi loại tế bào trong cơ thể có hình dạng khác nhau: hình đĩa (tế bào hồng cầu), hình sao (tế bào thần kinh), hình trụ (tế bào biểu mô), hình sợi (tế bào Cơ),...

2. Kích thước của tế bào

Các loại tế bào khác nhau có kích thước khác nhau

Một số tế bào có thể quan sát bằng mắt thường như: tế bào sợi gai có chiều dài 550 mm và đường kính 0,44 mm; tế bào tếp bưởi, tế bào thịt quả cà chua có chiều dài và đường kính bằng nhau khoảng 0,55 mm; tế bào trứng gà điều có đường kính lớn đến 20 cm; tế bào thần kinh có đường kính nhỏ nhưng chiều dài có thể đến 120 cm,... để thấy kích thước các tế bào cũng rất đa dạng.

Hình 18.2 Kích thước các bậc cấu trúc của thế giới sống

Mở rộng

Tại sao hầu hết các tế bào lại có kích thước rất nhỏ?

- Kích thước tế bào bị hạn chế bởi mối quan hệ giữa diện tích bề mặt (S) và thể tích (V) của nó.
- Khi tế bào lớn lên, thể tích tăng nhanh hơn nhiều so với diện tích bề mặt.
- Vì nguyên liệu cần cho sự sống của tế bào (như oxi, dinh dưỡng,...) và chất thải được bài tiết (như khí carbon dioxide) phải đi vào và đi ra tế bào qua bề mặt của nó nên nếu tế bào quá lớn, các chất đi vào và đi ra không đủ nhanh theo yêu cầu của các quá trình sống.
- Vì vậy, hầu hết tế bào có kích thước rất nhỏ.